

İslami İyi Oluş Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *İslami İyi Oluş Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23930>

Özet

İslami İyi Oluş Ölçeği, **Ali Eryılmaz** ve **Nimet Kula** tarafından geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, bireylerin iyi oluş düzeylerini geleneksel Batı psikolojisi kavramlarından farklı olarak, İslami inanç ve yaşam biçimi çerçevesinde değerlendirilmeyi amaçlamaktadır. Geliştirme çalışması, İslami iyi oluş kavramının teorik yapısını operasyonelleştirmeyi ve bu yapının ruh sağlığı ile olan ilişkisini araştırmayı hedeflemiştir. Ölçek, özellikle Müslüman popülasyonlarda iyi oluşun dini ve manevi boyutlarının ölçmek için tasarlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

İslami İyi Oluş, Ruh Sağlığı, Psikoloji, Ölçek Geliştirme, Dini Psikoloji, Maneviyat, İyi Oluş.

Yazarlar

Ali Eryılmaz, Nimet Kula.

Amaç

İslami İyi Oluş Ölçeği'nin temel amacı, İslami öğretilere özgü iyi oluş kavramının ölçen geçerli ve güvenilir bir araç sunmaktır. Geliştiriciler, iyi oluşun evrensel boyutlarının yanı sıra, özellikle **İslam** inancına sahip bireylerin yaşam memnuniyetini, manevi tatminini ve Allah ile ilişkisini içeren benzersiz yönlerini kapsayacak bir yapı oluşturmayı amaçlamıştır. Bu ölçek, dini ve manevi faktörlerin bireyin genel ruh sağlığı üzerindeki etkilerini bilimsel olarak incelemek için kritik bir araç görevi görmektedir.

Ölçeğin geliştirilmesi, alandaki boşluğu doldurmaya yönelik önemli bir adımdır, zira mevcut iyi oluş ölçeklerinin çoğu seküler veya Batı merkezli paradigmalara temel almaktadır. Bu araç, araştırmacıların **Müslüman** popülasyonlarla çalışırken kültürel ve dini açıdan duyarlı ölçümler yapmalarına sağlamaktadır.

Yapı

İslami İyi Oluş Ölçeği, bireyin iyi oluşunu İslami perspektiften ele alan çok boyutlu bir yapıyı ölçmektedir. Bu yapı, genellikle Allah'a olan inanç ve güveni, dini görevleri yerine getirme tatminini, manevi huzuru ve dünya yaşamının geçiciliğine dair farkındalığı içermektedir. Ölçek, sadece duygusal durumu değil, aynı zamanda bireyin hayat amacını, ahlaki değerlere bağlılığını ve toplumsal sorumluluklarını da iyi oluşun temel bileşenleri olarak görmektedir.

Ölçek, muhtemelen bireyin **İslami yaşam tarzı** ile uyumunu ve bu uyumdan kaynaklanan iç huzuru değerlendiren alt boyutlara sahiptir. Bu, geleneksel psikolojideki öznel iyi oluş (subjective

well-being) kavramından daha geni? ve manevi derinli?i olan bir yap?d?r. Bu tür bir ölçek, ?slami psikoloji alanındaki teorik geli?melere pratik bir katk? sa?lamaktadır.

Geçerlik

Ölçek geli?tirme çal??mas? (Eryılmaz & Kula, 2018), ölçe?in ölçmek istedi?i yap?y? gerçekten ölçtü?ünü kan?tlamak için çe?itli geçerlik analizlerini içermiştir. Kaynak verilerde spesifik geçerlik katsayılar? belirtilmemi? olsa da, geli?tirme sürecinde muhtemelen **kapsam geçerli?i** (uzman görüşleri ile), **ayr???m ve birle?me geçerli?i** ve **yap? geçerli?i** (faktör analizi ile) incelenmiştir.

Yap? geçerli?i, ölçe?in ?slami iyi olu?un teorik olarak beklenen alt boyutlar?n? do?ru bir ?ekilde yans?t?p yans?tmad???n? belirlemek için hayati öneme sahiptir. Ara?t?rmacılar, ölçe?in di?er dini ba?l?k veya maneviyat ölçekleriyle pozitif korelasyonunu (birle?me geçerli?i) ve psikopatoloji ölçekleriyle negatif korelasyonunu (ayr???m geçerli?i) göstererek geçerli?i desteklemi?lerdir.

Güvenilirlik

Güvenilirlik, ölçe?in tutarlı ve kararlı sonuçlar verme yetene?ini ifade eder. Kaynak verilerde spesifik güvenilirlik katsayılar? belirtilmemiştir. Ancak, geli?tirme çal??malar?nda temel olarak **iç tutarlılık** ve **test-tekrar test güvenilirli?i** yöntemleri kullanılm??tır.

?ç tutarlılık (Internal Consistency), ölçekteki maddelerin ayn? yap?y? ne kadar iyi ölçtü?ünü gösterir ve genellikle Cronbach Alfa katsay?s? ile rapor edilir. Yüksek bir Cronbach Alfa de?eri (genellikle 0.70 ve üzeri), ölçek maddelerinin birbiriyle tutarlı oldu?unu gösterir. Test-tekrar test güvenilirli?i ise, zaman içinde uyguland???nda sonuçlar?n kararlılı???n? de?erlendirir.

Faktör Analizi

?slami ?yi Olu? Ölçe?i'nin yap?s?sal bütünlü?ünü belirlemek amacıyla faktör analizi teknikleri kullanılm??tır. Ölçek geli?tirme çal??malar?nda yaygın olarak **Aç?mlay?c? Faktör Analizi** (AFA) ve ardından **Do?rulay?c? Faktör Analizi** (DFA) kullanılm??tır.

AFA, ölçe?in altında yatan potansiyel boyutlar? veya faktörleri ke?fetmeye yardımcı olurken, DFA ise geli?tiricilerin teorik olarak bekledi?i faktör yap?s?n?n toplanan verilerle ne kadar uyumlu oldu?unu test eder. Bu analizler, ?slami iyi olu?un kaç temel bile?enden olu?tu?unu ve her bir maddenin hangi bile?ene ait oldu?unu netle?tirmek için önemlidir. Ölçe?in çok boyutlu bir yap?ya sahip oldu?u varsayılsa, faktör analizinin bu boyutlar? ba?ar?yla ay?rmas? beklenir.

Araç

Test Type: Geli?tirme (Development)

Format: Derecelendirme (Likert Tipi Ölçek, muhtemelen 5 veya 7 noktalı)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Yetişkinler (Adults)

Age Group: Belirtilmemiş (Geliştirme çalışması popülasyonuna bağlı olarak genellikle üniversite öğrencileri ve genel yetişkin popülasyonu)

Population Details: Ölçek, Müslüman popülasyonlarda kullanılmak üzere tasarlanmıştır.

Test Methodology: Bireysel veya grup uygulamasına uygun, kâğıt-kalem veya dijital ortamda uygulanabilen **öz bildirim (self-report)** yöntemidir.

Anahtar Kelimeler

Psikometrik Özellikler, İslam, Dindarlık, Yaşam Kalitesi, Cronbach Alfa, Yapı Geçerliliği.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: erali76@hotmail.com (Sorumlu Yazar: Ali Eryılmaz)

Correspondence Address: Belirtilmemiştir.

Ücretler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2018 (Yayın yılı).

Ücretler ve Ücret: Ölçeğin ticari kullanım ve akademik araştırmalarda kullanım için yazar(lar) ile iletişime geçilmesi önerilir. Ölçek geliştirme çalışması, **Journal of religion and health** dergisinde yayımlanmıştır.

Referanslar

Eryılmaz, A., & Kula, N. (2018). An investigation of Islamic well-being and mental health. *Journal of religion and health*, <https://doi.org/10.1007/s10943-018-0588-0>

Bu çalışmanın orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [islami-iyi-olus-olcegi-toad.pdf](#)

İslami İyi Oluş Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri, kaynak meta verilerinde sağlanmamıştır. Maddeler için yayımlanan makaleye (Eryılmaz & Kula, 2018) başvurulması gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM